

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 3/2013(3))

ΠΑΡΑΠΟΝΟ / ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 20 Μαρτίου, 2013

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Χρυσσαυγής Αργυρού, Τίτου Κολώτα και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει κατόπιν παραπόνου / καταγγελίας τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του άρθρου **29(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και των κανονισμών **21(5)**, **21(6)**, **22(1)** και **32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει τα εξής:

29.-(1) Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

Οι πιο πάνω κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.

21.-(6) Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

22.-(1) Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- i. (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·
- ii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·
- iii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·
- iv. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών·

ν. (Α) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

32.(3) Απαγορεύεται-

(α) η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **28.1.2013** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1-5:

1. Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση **(Κ)**, μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), με ενδεχόμενο να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του

άρθρου **29(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1) του 1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα μεταδόθηκαν τα εξής:

Δύο άντρες συναντούνται σε ένα πάρκο και ακολουθεί μεταξύ τους ο εξής διάλογος:

- Επίστευκες ότι εν θα έφκαλλα άκρη για το ποιος στέλλει τα e-mail α; έσεις το δακτυλίδι μου και απειλεις με ότι εσκότωσα τον Ελευθεριάδη;
- Παράτα μας ρε συ.
- Πρώτα θέλω εξηγήσεις, ανακάλυψα πόθεν έρχονται τα e-mail, γιατί το κάμνεις τούτο;
- Χέσε μας λέμε.

Σε αυτό το σημείο οι δύο άντρες αρχίζουν να σπρώχνουν βίαια ο ένας το άλλον και πιάνονται στα χέρια ανταλλάσσοντας γροθιές. Στη συνέχεια πέφτουν στο έδαφος και ενώ συνεχίζουν να χτυπιούνται, ο ένας ανασύρει πιστόλι και προσπαθεί να πυροβολήσει τον άλλον. Ο δεύτερος προσπαθεί να αρπάξει το πιστόλι και ενώ αυτό πέφτει στο έδαφος συνεχίζεται η συμπλοκή μεταξύ τους. Στη συνέχεια ο δεύτερος καταφέρνει να πιάσει το πιστόλι και προσπαθεί και αυτός με την σειρά του να πυροβολήσει τον πρώτο. Η σκηνή τελειώνει με τους δύο να βρίσκονται στο έδαφος και να συνεχίζουν να χτυπά ο ένας τον άλλο. Την σκηνή συνοδεύει μουσική τρόμου και αγωνίας. Όλη η σκηνή έχει διάρκεια 1'.14''.

2. Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), ακατάλληλη για ανήλικους, μέσω της οποίας ο οργανισμός δεν διασφάλισε ότι οι τηλεθεατές ήταν ενήμεροι σχετικά με το ακριβές περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολούθησαν κατά παράβαση του κανονισμού **21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή

βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), μη κατάλληλη για ανήλικους καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του κανονισμού **21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), το περιεχόμενο της οποίας είναι μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση. Πριν την έναρξη του εν λόγω επεισοδίου, ο οργανισμός έδωσε την ακουστική προειδοποίηση «το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για γενική παρακολούθηση» ενώ παράλληλα δόθηκε η οπτική ένδειξη «**K**». Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου, κατά παράβαση του κανονισμού **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1

5. Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), η οποία ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του κανονισμού **32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Η δικηγόρος του οργανισμού με επιστολή της ημερομ. **12.3.2013** απέστειλε θέσεις και απόψεις σχετικά με την εν λόγω υπόθεση. (**Παράρτημα Α**)

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά συμπεριλαμβανομένων των γραπτών θέσεων του οργανισμού και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του ψηφιακού δίσκου με το σχετικό πρόγραμμα κρίνουμε ότι:

Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), με ενδεχόμενο να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του άρθρου **29(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1) του 1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), ακατάλληλη για ανήλικους, μέσω της οποίας ο οργανισμός δεν διασφάλισε ότι οι τηλεθεατές ήταν ενήμεροι σχετικά με το ακριβές περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολούθησαν κατά παράβαση του κανονισμού **21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), μη κατάλληλη για ανήλικους καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του κανονισμού **21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), το περιεχόμενο της οποίας είναι μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση. Πριν την έναρξη του εν λόγω επεισοδίου, ο οργανισμός έδωσε την ακουστική προειδοποίηση «το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για γενική παρακολούθηση» ενώ παράλληλα δόθηκε η οπτική ένδειξη «**K**». Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου,

κατά παράβαση του κανονισμού **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Στις **09.12.2012** μεταξύ των ωρών **15:30** και **16:30**, κατά την διάρκεια της κοινωνικής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», που έφερε σήμανση (**K**), μεταδόθηκε σκηνή βίας (ξυλοδαρμός και απόπειρα δολοφονίας), η οποία ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του κανονισμού **32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π. 10/2000).

Σχετικά με τις απόψεις της δικηγόρου του οργανισμού όπως αυτές διατυπώνονται στην επιστολή της ημερ. **12.3.2013**, η Αρχή επισημαίνει τα εξής:

Στον ισχυρισμό της δικηγόρου του οργανισμού που αναφέρει ότι *η εν λόγω τηλεοπτική σειρά θεωρείται γενικά πολύ αξιόλογη, προσεγμένη και ποιοτική, το περιεχόμενό της είναι κοινή αποδοχής από τους τηλεθεατές και είναι κατάλληλη για παιδιά κάτω των δεκαπέντε ετών*, η Αρχή θεωρεί ότι η ποιότητα μιας εκπομπής όπως απαιτεί ο Νόμος δεν καθορίζεται μόνο από τα εξωτερικά χαρακτηριστικά της όπως την άρτια ενδεχομένως σκηνοθεσία, την τεχνική παρουσίαση της εκπομπής και την ακριβή παραγωγή, αλλά εξίσου ή ακόμη περισσότερο από το ουσιαστικό περιεχόμενό της.

Σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη από την εταιρία RAI CONSULTANTS για λογαριασμό της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου σχετικά με τα κριτήρια ποιότητας στο κυπριακό ραδιοτηλεοπτικό πεδίο, η κακή ποιότητα φαίνεται μεταξύ άλλων και από¹:

- Την προβολή σκηνών βίας και σεξουαλικού περιεχομένου
- Τη χρήση ανάρμοστης γλώσσας
- Τις φτωχές και κακές τοπικές παραγωγές.
- Τον κακό προγραμματισμό στις ώρες προβολής
- Την έλλειψη αντικειμενικότητας
- Την παραβίαση της ιδιωτικής ζωής

---

¹ Έρευνα RAI CONSULTANTS για τα κριτήρια ποιότητας στο ραδιοτηλεοπτικό πεδίο (σελ. 132-133)

Είναι φανερό ότι όλα τα πιο πάνω αφορούν στο περιεχόμενο των εκπομπών και όχι στα τεχνικά χαρακτηριστικά τους. Η κοινή αντίληψη αλλά και η αντίληψη ειδικών για το πού αναφέρεται η ποιότητα, όπως έχει αποτυπωθεί στην προαναφερθείσα έρευνα συνάδει με την αντίληψη της Αρχής αλλά και το πνεύμα του Νομοθέτη, ο οποίος δεν περιορίζει την ποιότητα στον τεχνικό μόνο τομέα.

Η υψηλή ποιότητα δεν εξυπηρετείται από μια εκπομπή η οποία προβάλλει παρατεταμένη σκηνή ξυλοδαρμού και απόπειρας δολοφονίας διάρκειας 1'14''. Η προβολή αυτού του είδους σκηνών, σε ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, δεν είναι κατάλληλη για παιδιά κάτω των δεκαπέντε ετών.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ως το αρμόδιο ρυθμιστικό όργανο για θέματα ραδιοτηλεόρασης, έχει την ευθύνη και υποχρέωση να διασφαλίζει ότι τα προγράμματα που μεταδίδονται από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς βρίσκονται εντός του νομικού πλαισίου που ορίζει ο περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμος 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και οι περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμοί του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000). Συνεπώς, η διερεύνηση οποιωνδήποτε πιθανών παραβάσεων του πιο πάνω Νόμου και των πιο πάνω Κανονισμών είναι θέμα καθήκοντος και ευθύνης προς τους τηλεθεατές και την κοινωνία.

Στον ισχυρισμό που αναφέρει ότι η εν λόγω σειρά **λαμβάνει υψηλά νούμερα τηλεθέασης και είναι ιδιαίτερα προσεκτική στη χρήση σωστής γλώσσας ενώ αποφεύγονται στους διαλόγους της άσκοπη χρήση βρισιών, ανάρμοστων λέξεων ή εκφράσεων ή/και σκηνών λεκτικής ή και σωματικής βίας**, η Αρχή επισημαίνει ότι τα νούμερα τηλεθέασης δεν αποτελούν ελαφρυντικό παράγοντα και ούτε εξασφαλίζουν την νομιμότητα ενός προγράμματος. Η νομοθεσία σαφώς απαγορεύει τις σκηνές βίας εντός οικογενειακής ζώνης.

Αποτελεί σεβασμό προς τον ανήλικο τηλεθεατή η μη προβολή οπτικοακουστικού υλικού που ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τα παιδιά. Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί όσον αφορά στα προγράμματα που μεταδίδουν τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την

παιδική ψυχή. Επομένως, η προβολή σκηνών βίας εντός οικογενειακής ζώνης, απαγορεύεται αφού καθιστά το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Η επίδραση της τηλεοπτικής βίας στην παιδική ψυχολογία και ανάπτυξη, είναι ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει πολλούς επιστήμονες ανά τον κόσμο και υπήρξε το αντικείμενο πολλών ερευνών. Οι πιο κάτω επιστημονικές μελέτες / έρευνες και θεωρίες, αναδεικνύουν την ανάγκη για προστασία των ανηλίκων από τις επιδράσεις της τηλεοπτικής βίας.

Η πρώτη μελέτη που διεξήγαγαν οι Λέοναρν Έρον και Ρόουελ Χιούζμαν του Ινστιτούτου Κοινωνικών Ερευνών του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν των ΗΠΑ το 1960 σε παιδιά που μεγάλωναν στη Νέα Υόρκη, έδειξε ότι η ποσότητα βίας που παρακολουθούν τα παιδιά στη τηλεόραση στα 8 τους, σχετίζεται με την επιθετικότητα που εκφράζουν μια δεκαετία αργότερα και με τη σοβαρότητα των εγκληματικών πράξεων που διαπράττουν 22 χρόνια αργότερα, στα 30 τους. Οι μελέτες που ακολούθησαν επιβεβαιώνουν την πρώτη (Ελευθεροτυπία, 9.1.2007).

Έρευνα του Πανεπιστημίου του Μπέρμιγχαμ της Μεγάλης Βρετανίας, προειδοποιούσε τους γονείς να προφυλάσσουν τους μικρούς τηλεθεατές από τις βίαιες σκηνές της μικρής οθόνης. Η έρευνα κατέδειξε ότι η κατανάλωση εικόνων βίας, η «παθητική τηλεθέαση» βίαιου περιεχομένου (τηλεόραση) καθώς και η «αμφίδρομη» (βιντεοπαιχνίδια), επηρεάζουν σημαντικά τα συναισθήματα των παιδιών και αυξάνουν τις πιθανότητες για να αναπτύξουν επιθετικότητα. (Ελευθεροτυπία, 9.1.2007).

Σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης κατέδειξε παγκύπρια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου με αντιπροσωπευτικό δείγμα 400 μαθητών / μαθητριών από 12 γυμνάσια και 12 δημοτικά σχολεία της χώρας. Η έρευνα κατέδειξε ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1 – 2 ώρες τηλεόραση την ημέρα, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν λιγότερη τηλεόραση. Επίσης, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες, δηλαδή μετά τις 20:00 και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 23:00, καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και προγράμματα χωρίς βία τις πρώτες απογευματινές και

βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002, Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα στις μέρες μας. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, αποφάσεις και οδηγίες που στοχεύουν στην προστασία των παιδιών. Στη Κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να τα προστατεύσει από ακατάλληλα προγράμματα, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης, η οποία διαρκεί από τις 5:30 μέχρι τις 21:00 ή τις 22:00, στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης σε κάθε σπίτι επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση της, κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου, με τους τρόπους και τους κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο των προγραμμάτων της τηλεόρασης επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στην τήρηση της σχετικής νομοθεσίας από τους οργανισμούς.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό της δικηγόρου του οργανισμού ότι *ο σταθμός διαφωνεί ότι προέβαλε σκηνές βίας και ότι η σκηνή που παρατίθεται στις διερευνώμενες παραβάσεις δεν αποτελεί σκηνή ξυλοδαμού παρά σωματικής συμπλοκής δυο προσώπων*, η Αρχή παρατηρεί ότι η σωματική συμπλοκή περιέχει αλληλοξυλοδαρμό. Όμως, η ουσία βρίσκεται στο αν η συμπλοκή είναι βίαιη ή όχι και τα γεγονότα επιβεβαιώνουν τη βία στο περιεχόμενο. Δύο άτομα που χτυπούν το ένα το άλλο και προσπαθούν με πιστόλι να πυροβολήσουν το ένα το άλλο. Η σκηνή περιέχει ξυλοδαρμό, σωματική συμπλοκή, απόπειρα δολοφονίας μεταξύ δύο προσώπων.

Η Αρχή κάνει ιδιαίτερη μνεία στους ανήλικους τηλεθεατές γιατί δεν μπορεί να παραβλέπει τις ιδιαιτερότητες των παιδιών. Αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν και συνήθως βρίσκονται σε μια ηλικία που οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους (Παπαθανασόπουλος, 1999:62).

Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν, κυρίως τις ώρες που πιθανόν να παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού. Ένας τηλεοπτικός οργανισμός παγκύπριας εμβέλειας που εκπέμπει καθημερινά και επί εικοσιτετραώρου βάσεως στο σπίτι της κυπριακής οικογένειας δεν θα πρέπει να προβάλλει οποιασδήποτε μορφής βία.

Αναφορικά με την δήλωση του οργανισμού ότι *ο σταθμός όταν αποφασίζει να προβάλλει την επανάληψη των επεισοδίων της εν λόγω σειράς εντός οικογενειακής ζώνης προβαίνει πάντοτε σε κατάλληλη επεξεργασία και προσαρμογή του οπτικοακουστικού περιεχομένου της σειράς προκειμένου να συμμορφώνεται με τις προϋποθέσεις καταλληλότητας που επιβάλλονται στα προγράμματα που προβάλλονται εντός οικογενειακής ζώνης*, η Αρχή χαιρετίζει την προσπάθεια του οργανισμού για αυτορρύθμιση, αλλά θεωρεί ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση θα μπορούσε να αποδοθεί το ίδιο καλά το σενάριο, αν η εν λόγω σκηνή περιοριζόταν σε σκηνή μικρότερης διάρκειας.

Αναφορικά με την θέση του οργανισμού ότι *η σκηνή ήταν πολύ περιορισμένη και δεν είχε ούτε την ένταση ούτε τη διάρκεια που απαιτείται για να θεωρηθεί ότι εκτροχιάστηκε το επεισόδιο και ότι προβάλλει βία ικανή να ταραξεί και να βλάψει την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων*, η Αρχή διαφωνεί και θεωρεί ότι μια σκηνή διάρκειας 1'14'', που προβάλλει λεπτομερώς δύο άτομα να αλληλοχτυπιούνται και να ανασύρουν όπλο προσπαθώντας να πυροβολήσει το ένα το άλλο και μεγάλης διάρκειας είναι αλλά και προβάλλει βία. Ο τηλεοπτικός χρόνος 1'14'' είναι πολύ μεγάλος και δεν αντιστοιχεί στο 1'14'' του καθημερινού χρόνου.

Στο σημείο που αναφέρει η δικηγόρος του οργανισμού ότι *η καταλληλότητα ενός προγράμματος είναι δέον μεταξύ άλλων να εξετάζεται και σε συνάρτηση με τα γενικότερα ερεθίσματα που δέχονται τα παιδιά στην εποχή μας και τα θεάματα στα οποία εκτίθενται, συνήθως μάλιστα παρουσία και/ή εν γνώσει των γονέων τους*, η Αρχή αναφέρει ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν εξετάζει οποιοσδήποτε άλλες σκηνές που μπορεί ο τηλεθεατής να δει στον κινηματογράφο, στην τηλεόραση ή στο διαδίκτυο, αλλά εξετάζει το υπό διερεύνηση επεισόδιο της συγκεκριμένης σειράς. Το τι

προβάλλεται στην τηλεόραση, και ιδιαίτερα εντός της οικογενειακής ζώνης, [όπως λ.χ έγινε και στην προκειμένη περίπτωση που η προβολή του επεισοδίου έγινε στις 09.12.2012 μεταξύ των ωρών 15:30-16:30 (όπως αναφέρεται και στον Πίνακα Α' ημερομ. 23.1.13)], χρόνο κατά τον οποίο τα παιδιά παρακολουθούν τηλεόραση, είναι εντελώς διαφορετικό από την προαιρετική παρακολούθηση μιας σκηνης ή μιας ταινίας στον κινηματογράφο ή μέσω του διαδικτύου. Επιπρόσθετα, το τι πρέπει να προβάλλεται στην τηλεόραση με βάση την ισχύουσα Νομοθεσία, δεν έχει καμία σχέση με το τι προβάλλεται στον κινηματογράφο ή το διαδίκτυο.

Τέλος στο σημείο που αναφέρει η δικηγόρος του οργανισμού ότι επιθυμεί να παραστεί ενώπιον της Αρχής κατά την εξέταση της εν λόγω υπόθεσης, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό σε σχετική απόφαση της - για την οποία ο οργανισμός ενημερώθηκε με επιστολή της Αρχής ημερομ. **17.11.2010** - με βάση την οποία, η διαδικασία εξέτασης και εκδίκασης των υποθέσεων αλλάζει και αντί για προφορική ακρόαση των υποθέσεων ενώπιόν της, η Αρχή αποφάσισε όπως οι επηρεαζόμενοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, εναντίον των οποίων εξετάζονται πιθανές παραβάσεις, θα τοποθετούνται επί των πιθανών παραβάσεων εναντίον τους, μόνο γραπτώς, με υπόμνημά τους προς την Αρχή.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του άρθρου **29(1)** (υποστοιχείο 1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και των κανονισμών **21(5)** (υποστοιχείο 2), **21(6)** (υποστοιχείο 3), **22(1)** (υποστοιχείο 4) και **32(3)(α)** (υποστοιχείο 5) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 3/2013(3))

**ΠΑΡΑΠΟΝΟ / ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΤΟΥ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΣΙΓΜΑ»**

Ημερομηνία Απόφασης: 15 Μαΐου, 2013

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **20 Μαρτίου 2013**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του άρθρου **29(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και των κανονισμών **21(5), 21(6), 22(1) και 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει τα εξής:

29.-(1) *Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.*

Οι πιο πάνω κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

21.-(6) *Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.*

22.-(1) *Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-*

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- vi. (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·*
- vii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·*
- viii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·*

- ix. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών·
- x. (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

32.(3) Απαγορεύεται-

(α) η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας.

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **17.4.2013** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός με επιστολή της δικηγόρου του κ. Βαρτενής Κασαπιάν ημερομ. **30.4.2013** απέστειλε τις θέσεις και τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της εν λόγω επιστολής επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις απόψεις της δικηγόρου του οργανισμού όπως προβάλλονται στην προαναφερθείσα επιστολή, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Αναφορικά με το σημείο που η δικηγόρος του οργανισμού αναφέρει ότι η εν λόγω σειρά είναι **μια σειρά με μεγάλη απήχηση στο τηλεοπτικό κοινό, με ποιοτικό σενάριο και περιεχόμενο γενικώς αποδεκτό και κατάλληλο για τηλεθεατές κάθε ηλικίας**, η Αρχή

παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση της ημερομ. 20.3.2013 (σελ. 7-10), όπου τοποθετείται σχετικά και η οποία στάληκε στον οργανισμό με επιστολή της ημερομ. 17.4.2013.

Αναφορικά με το σημείο όπου η δικηγόρος του οργανισμού αναφέρει ότι *ο σταθμός απέκοψε τις σκηνές και/ή μέρος των σκηνών που θεώρησε ακατάλληλες προτού προβάλλει το εν λόγω επεισόδιο εντός οικογενειακής ζώνης*, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση της ημερομ. 20.3.2013 (σελ. 11), όπου τοποθετείται σχετικά και η οποία στάληκε στον οργανισμό με επιστολή της ημερομ. 17.4.2013.

Αναφορικά με τη θέση της δικηγόρου του οργανισμού για *το τι θεωρείται ακατάλληλο και τι όχι είναι ζήτημα υποκειμενικό ενώ τα όρια της καταλληλότητας πολλές φορές είναι δυσδιάκριτα και/ή διαφορετικά για κάθε άνθρωπο*, η Αρχή δεν την αποδέχεται και επισημαίνει ότι κριτήριο για την εξέταση των πιθανών παραβάσεων σε κάθε υπόθεση αποτελεί η κοινή λογική και το επίπεδο ευπρέπειας του μέσου λογικού τηλεθεατή. Η Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη. Εξάλλου, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι η αυστηρότητα με την οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ελέγχουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους, θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με τον χρόνο μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος και την ηλικία των ατόμων που πιθανό να το παρακολουθούν.

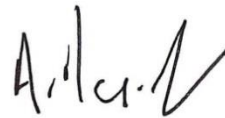
Αναφορικά με τον ισχυρισμό της δικηγόρου του οργανισμού που αναφέρει ότι η εν λόγω σκηνή δεν ήταν *τέτοιας έντασης και διάρκειας ώστε να θεωρείται απαγορευτική για τους ανήλικους* αφού *ο σταθμός απέφυγε να εντάξει στην επίδικη σκηνή αίματα, λεκτική επίθεση, αγωνία, οδύνη, πόνο και/ή άλλα στοιχεία που αναμφισβήτητα θα επηρέαζαν τον ψυχισμό των ανηλίκων*, η Αρχή κρίνει πως η συγκεκριμένη σκηνή και μεγάλης διάρκειας ήταν, καθώς το 1'14'' θεωρείται αρκετά μεγάλος τηλεοπτικός χρόνος για μια σκηνή αυτού του είδους, αλλά και αρκετά έντονη ήταν, από τη στιγμή που ναι μεν δεν περιείχε αίματα, αλλά περιείχε λεκτική επίθεση, πόνο και αγωνία αφού παρουσίαζε δυο άνδρες να προσπαθούν να τραυματίσουν και να σκοτώσουν με όπλο ο ένας τον άλλο.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών απόψεων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων όπως και την απολογία του οργανισμού, κρίνει και αποφασίζει όπως επιβάλλει στον οργανισμό τις εξής κυρώσεις:

Για τις παραβάσεις που έγιναν στις **9/12/2012** το διοικητικό πρόστιμο των **€1000** όπως αναφέρεται πιο κάτω:

- Για την παράβαση του **άρθρου 29(1) (υποστοιχείο 1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, το διοικητικό πρόστιμο των **€500**.
- Για την παράβαση του **κανονισμού 22(1) (υποστοιχείο 4)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), το διοικητικό πρόστιμο των **€500**.
- Για την παράβαση του κανονισμού **21(5) (υποστοιχείο 2)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του **υποστοιχείου 4**, στο οποίο ήδη έχει επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του κανονισμού **21(6) (υποστοιχείο 3)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του **υποστοιχείου 1**, στο οποίο ήδη έχει επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του κανονισμού **32(3)(α) (υποστοιχείο 5)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του **υποστοιχείου 1**, στο οποίο ήδη έχει επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€1.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Κ.